

## L

**J**ACEA, est planta, quæ habet caulem striatum, fractu difficilem, lanuginosum: prima, quæ prodeunt folia sunt laciniata, præ virore nigricantia lanugine cana respersa, sed quæ caulibus adherent, sunt angusta, firma, aliquantum dura, saporis non omnino ingrati, subdulcis cum adstrictione: flores flosculi, plurimis scilicet flosculis constantes multifidis, embryoni insidentibus, & calice squamoso non aculeato comprehensis: Embryo autem abit dein in semen fuscum pappis instructum: radix fatis crassa, lignosa, saporis adstringentis & insipidi: juxta sepimenta agrorum, locis herbosis, negligentius cultis, reperitur. Est nomen diversis plantis impositum, forte vox erit Italica, qui *Jaceam* & *Jaccam* appellant: minus consonum videtur oriri ab *idæus* medeor. Gall. *Jac.e.*

**JACOBÆA**, seu Herba S. Jacobi, sic vocatur, quod fit D. Jacobo dicata. Est planta, quæ habet unum pluresve caules tres vel quatuor pedes altos, rotundos, rectos, duros, striatos, interdum sine lanugine, aliquando parum lanuginosos, interdum rubros, vel coloris purpurascens, ramosos, multa folia habentes sine ordine, vel alternatim disposita, oblonga, profundè incisa, coloris viridis obscuri, saporis aliquantulum adstringentis: flos radiatus, cujus discus ex plurimis scilicet flosculis, corona verò ex semiflosculis componitur, embryoni insidentibus, & calice tubiformi ac multiformi comprehensis: Embryones autem deinde abeunt in semina pappis instructa, thalamoque instructa: radix fibrosa, alba, terræ valde infixæ & adherens. B. *S. Jacobs kraut.* G. S. *Jacobs blum,* S. *Jacobs kraut.* Gall. *Jacobée, herbe ou Fleur de S. Jaques.* A. *Ragwort.*

**JALAPPA**, radix est crassa, oblonga, rotunda, resinosa, pinguis & carnea, sapore acuto, incidente, nauseoso, odore nullo, scissa in taleolos ad nos ex Indiis Occidentalibus adfertur, exterius subnigricans, interius rufescens cum circulis, si bona sit, nigris seu resinosis: radix integra longa est, & ab infima parte obtusa: Planta habet caulem quatuor vel quinque pedes altum: folia hederæ fatis similia, sed minus crassa: flos monopetalus, in-

fundibuli formis, plerumque leviter incisus, qui gemino calice donatur, altero à quo involvi, altero verò cui insidere solet, is autem deinde abit in fructum subrotundum femine factum ejusdem formæ est Convolvulus Mexicanus; vel mirabilis peruviana dicitur. Majoribus fuit incognita. Vocatur etiam *Gialappa*, *Chelopa*, *Celopa*, *Jalapium*, vel *Gelapo*. Item Mechoacanna nigra. Vocatur etiam mirabilis peruviana propter admirabilem florum in eadem stirpe varietatem, hinc Gallis dicitur *Merveille du Percu ou Belle de nuit*. B. *Paqtschoon* / quia vesperi se aperit flos. A. Jalap. Purgans est validissima. Venit ex India ad nos in taleolis.

JANITOR, idem quod *Pylorus*

JAPONICA TERRA, vide *Catechu*. Gall. *Cachou*, *Terre de Japon*.

JASMINUS, est arbuscula, quæ habet multos ramos valde longos, tenues, nodosos, debiles, flexiles, virides, valde extensos, medulla alba fungosa repletos: folia sunt oblonga, acuta, bina costæ adhærentia in folium impar desinenti unaquaque costa ut plurimum septem foliis est instructa, aliquando quinque, pulchri viridis coloris: flos ex oblongo tubo in quinque laciniis totidem folia imitantes est expansus, coloris albi, odoris suavis, & valde grati, huic flori succedit plerumque bacca obrotunda, viridis, mollis, semina habens obrotunda & compressa: radix fibrosa. Gelseminum Italis, Arab. *Jesemin*, *Sambach*, vel *Zambach*. Jasminum, quasi violaceum, à violis, quas *ia* vocant. Vel à Græca voce *jasme*, quæ significat odorem medicinale, quia hujus plantæ flos suavem odorem fundens in Medicina optimas habet vires; vel à voce Hebraica *Samin*, quæ Thus notat, quia hic flos in locis optimum relinquit odorem. B. *Jasmin* / *Jesemin*. G. *Violreben*, *Jasmin-blumen*. Gall. *Jasmin*. A. *Jasmine*, *Shrub-trefoil*, *Jesemin*.

JASPIS, est Lapis pretiosus, varii coloris, cærulei, viridis, gramatias, therebinthifusi, purpurei, crystallini, cadmiæ, qui creditur hæmorrhagias sistere amuleti instar appensus.

JATROCHYMICUS, est Medicus qui Operationibus & Medicationibus Chymicis operam dat, ex *ιατρος* Medicus & *χημικός* Chymicus. B. *Gen Chymiste geneeskundex*.

der. G. Ein Chymischer artz. Gall. *Medecin Chimiste*. A. A Chymical Phylician.

IBERIS, est Nasturtii species, sic vocata quòd in Iberia luxuriosè succrescat. Vocatur etiam *Καρομαυρινη* & *Αγριοκαρδαμου*, item *Lepidium*, *Hiberis*, *Nasturtium Agreste*, *Cardamantice* & *Agriocardamon*, Græcis appellata, quòd radici odor insit nasturtii: vel quod ejus folia partim nasturtio aquatico, quod à Dioscoride *Sisymbrium* vocatur, *Cardamine* dicitur, partim etiam hortensi, quod *Cardamon* Græcis nominatur, similia sint; vel quòd gustu nasturtium referant.

IBIGA, est Chamæpytis, idem quod *Abiga*, vide *Ica*.

IBISCUS, & HIBISCUS, est Althæa, nomen videtur fictum ex Malva & Viscum, quasi diceres Malvæ viscum, undè barbaris pharmacopolis *Malva viscum*, hinc fortè descendit *Ibiscus* & *Hibiscus*, velut aliis placet *Ebiscus*, alii derivant ab *Ιβος*, quòd sit magna ejus vis, vide *Althæa*.

ICHOR, sæpè significat serum sanguinis, aliquando est humor acris oleosus & aquosus, ex ulceribus manans. B. *Waterig bloet*. G. Das wasserige gebluet. Gall. *Serofité*, *Sanie*. A. Watery-bloud.

ICHOROIDES, est humiditas saniem referens, ex *Ιχθὺς* sanies, & *Ιδω* forma. B. *Water-bloedig*. G. Wasser-blutig. Gall. *Sanieux*. A. Watery-bloud.

ICHTYOCOLLA, est gluten alicujus piscis, qui dicitur esse sine ossibus, vocatur *Huso*, undè. B. *Huisen-blas* / sive *Dischlynt*. G. Hausen-blasen. Piscis magnus est, longitudine viginti quatuor pedum, pondere nonnunquam ad libras quadringentas accedens. In Danubio maximè ex Ponto venit. Gluten illud album est, ex illius corio, intestinis, ventriculo, pinnis & cauda confectum. Arab. *Alcanna*. Gall. *Colle de Poisson*. A. Fisghlew, *Iing-glass*. Vocatur etiam *Alzanaban* vel *Alchanach* sive *Alzanach*.

ICTERICA, sunt Medicamenta adversus icterum.

ICTERUS, est morbus, in quo cutis in flavedinem mutatur ab obstructione ductus choledochi, vel glandularum hepaticarum, jecoris inflammatione, vel adiposæ, calculosæve materiæ, huc ex omento motæ, vel in vesicula fellis &c. hærentis, obstructione, aut scirrho, undè in sanguine bilis retinetur, *απὸ τῆς ικτιδῆς*, id est *Viverra*,

quæ est ex genere mustelarum, quo venatores utuntur, cujus oculi ejusmodi colore tincti cernuntur. Sive ab Ictero ave, ejus coloris, quam Latini Galbulum vocant, quæ si spectetur, (inquit *Plinius*, Lib. xxx. cap. 11.) sanari id malum, tradunt, & avem mori. Latinis *Legius Morbus* nominatur, malim ego ab auro metallorum rege, denominationem statuere, sicut & *Aurigo*, ab auri colore: nominatur & *fellis suffusio*. *Celso* ita dictus, quod in aulis Regum molliter curetur, (ut *Sammonicus* ait) ludis, lasciviaque, per quæ mens exhilaretur. *Arcuatus* & *Arquatus morbus Celso*, à colore arcus cælestis æmulo. B. *De Geludo / geelzucht / het geele*. G. Die gelbfucht. Gall. *La Jaunisse*. B. The Jaundice.

ICTERUS ALBUS, idem quod *Chlorosis*.

IDEA, vide *Victorialis*.

IDEA MORBI, est proprietas & essentia morbi, ab *idea* video. B. *Eigenschap der ziekte*. G. Eigenschaft der krankheit. Gall. *La Propriété, ou l'Essence, ou la nature de la Maladie*. A. The Propriety and Essence of a Disease.

IDIOPATHIA, est morbus primarius, qui ab alio morbo non dependet, nec originem ducit, ab *idiō* proprius, & *πάθος* affectus. B. *Eigen-lydig*. G. Eppenleitige krankheit. Gall. *Maladie qui provient du Temperament*. A. Idiopathic.

IDIOSYNCRASIS, est propria cuivis corpori temperies, ex *idiō* proprius, *σύν* cum, & *κρίσις* temperamentum. B. *Eigen gematigheid*. G. Inwendige beschaffenheit. Gall. *Idiosyncrasie*. A. Idem.

JECORARIA VENA, idem quod *Basilica*.

JECUR, idem quod *Hepar*.

JECUR UTERINUM, vide *Placenta Uteri*.

JEJUNUM INTESTINUM, est secundum intestinorum tenuium, sic appellatur, quia frequenter vacuum est; in eo, papillæ glandulosæ chylum absorbent, venisque lacteis tradunt, vocatur à Varrone *Hilla*. Gr. *νήσις*. B. *De nuchtere darm*. G. Das leere gedarm. Gall. *l'Intestin jejunum*. A. The Empty gut, Hungry gut.

JESEMINUM, idem quod *Jasminus*.

IGNIS ACTUALIS, est, qui primo contactu adurit, ut sunt ignis ipse & cauteria ferrea, sic *Actuali* igne calcinan-

cinantur animalium partes, ut ossa, cornua &c. ad albedinem, seu ad particularum oleosarum & salinarum exhalationem: quod alias *Combustio* dicitur, sicque Saturnus in *Minium*, limatura ferri in *Crocum Astringentem*, ut nimirum flamma, undiquaque materiam lambat, calcinatur, quod & *Reverberare* dicitur. B. *Wadelpk vuur*. G. Brennendes feuer. Gall. *Le feu actuel*. A. Real, or actual fire.

**IGNIS CIRCULATORIUS**, est tepor, vel talis caloris gradus, quem digiti facile ferunt.

**IGNIS POTENTIALIS**, est Medicamentum, quod, postquam aliquandiu parti superimpositum fuerit, vires suas exerit, eundemque effectum ac ignis actualis praestat: ut raptorium cateraque exedentia, sic potentiali igne solvuntur metalla, lapides &c. ope spiritus acidi nitri, vitrioli &c. B. *Dermogelpk vuur / een gatbrand*. G. *Medicament*. G. Gelind Feuer. Gall. *Le feu potentiel*. A. Potential fire.

**IGNIS PERSICUS**, idem quod *Gangrana*, sumitur etiam pro *Carbunculo*, seu *Anthrace*.

**IGNIS REVERBERII**, *Rotæ*, est quando in fornace viva flamma in modum rotæ vas destillatorium ambit, estque maximus ignis gradus, dum undique à parietibus fornacis determinantibus reflexus in vas medium agit. B. *Reverberer vuur / wederom sicut vuur*. G. *Reverberer* fuer, sehr stark fuer. Gall. *Feu de Reverbere*. A. *Reverbering* fire.

**IGNIS SACER**, idem quod *Erysipelas*: quidam tamen pro *Herpete* sumunt.

**IGNIS SILVESTRIS**, idem quod *Phlyctæna*.

**IGNIS SUPPRESSIONIS**, est, quando retorta in arena collocata sit, & infra & supra arenam, ignis fortissimus, adhibeatur, uti fit in cinnabari antimonii &c. conficienda.

**IGNITIO**, est calcinatio per ignem facta. B. *Kalkmaaking*. G. *Kalkbrennung*. Gall. *Calcination de chaux*. A. *Calcination* by fire.

**ILE**, est cavitas à thorace ad coxæ ossa; in animalibus omnibus, homine & ove excepto, intestina omnia *Ile* appellari annotat *Plinius*, ab *ileis* circumvolvo. *Ingewand* hol. G. Der hohle leib. Gall. *Cavité pour les boyaux*. A. *Cavity* for the guth. Gg 3 **ILEUM**

ILEUM MORBUS, vide *Iliaca passio*.

ILEX, est arbor glandifera, quercui satis similis, porri vel pyri magnitudine, ejus cortex est fuscus, lignum est durum & compactum; rami lanugine alba repleti: folia sunt oblonga, in margine incisa, superius semper virentia, inferius albescentia & lanuginosa, saporis adstringentis, flos amentaceus, constans multis staminibus ortis ex calice infundibuliformi: fructus quercus: hæc arbor crescit in silvis, præsertim in regionibus calidis, quidam derivare volunt à voce Hebræica Elon, quercus quia species est quercus. Gr. ἰλιξ, quia arbor terra propter duritiem sit secanda, à ἰλιω vel ἰλιζω terra seco. B. *Scharlaken-boom / Karmosyn-boom*. G. Scharlach, beerbaum, steineiche. Gall. *Yeuse, Loufe, Chêne vert*. A. The Scarlet oak.

ILIA, partes dicuntur laterales inanes & molles ipsius abdominis, inter costas breves & pubem: *Celfo* ἰλιῶν, Κερίων, Λασράην. B. *De zypden / 't weck van de buik*. G. Die weiche gegen dem bauch. Gall. *Les Flancs*. A. The Flank. Aliis sunt loca illa, quæ ossi ileo vicina sunt, initium fumentia à partibus mollibus, seque ad inguina extendentia.

ILIACA PASSIO, sive DOLOR ILIACUS, MISERERE MEI, VOLVULUS, TORMENTUM, & CHORDAPSUS, est dolor in intestino ileo cum pertinaci alvi suppressione & horrendo vomitu, quo primum humores, deinde alvi faeces fatentes excernuntur, cum insigni anxietate, & periculo mortis tanto, ut rarissime ægri evadant. Solet hæc passio Herniæ non restitutæ sæpè supervenire. B. *De kronkel / darmking / dreh-braken / ontfermt uo myner / lank-cubel*. G. Darm-gicht, grimmen. Gall. *Le Miserere ou Passion Iliaque*. A. The Iliack paine in the guts.

ILIACA VASA, est bifurcatio illa truncorum descendentium arteriæ magnæ, & venæ cavæ, in abdomine intra pelvis regionem. B. *Scheidung der vaten des onderbuiks*. G. Die blutgefässe im unterbauch. Gall. *Vaisseaux Iliques*. A. The Iliack Vessels.

ILIACUS MUSCULUS, est unus ex iis qui femur flectunt, inseritur tendine, qui Pfoas muscoli tendini connascitur, oritur à tota cavitate interna ossis ilii tenui carno-

nofoque initio. **Darmbeens ſpier.** G. Der darmbeins maufz. Gall. *Mufcle Iliaque.* A. The Iliack muſcle.

**ILIUM,** vide *Scotomia*, ab *ιλιον* circumvolvo.

**ILIUM,** eſt inteſtinum tertium tenuium : oritur ubi jejunum deſinit, & finem ad cæcum aſſequitur. Longitudine unam & viginti palmas æquat, ab *ιλιον* circumvolvo. B. **De omgewonde darm.** G. Der lange darm. Gall. *Le long boyau, inteſtin Ileum.* A. The Winding, or turning gut. Iliack gut.

**ILIUM Os,** eſt pars offis Innominati : ſic dicitur quod inteſtinum ilium continet. Circumferentia ejus circularis eſt, pars ſuperior latiffima, connectitur offi ſacro. Superior pars ſpina, interior coſta, & exterior dorſum appellatur. Amplius eſt mulieribus, propter partum, quam viris. B. **Darmbeen / heupebeen.** G. Das darmbein, hueftbein. Gall. *l'Os des Iles.* A. The Iliak bone.

**ILLECEBRA,** *Hellecebra, Sempervivum minus acre,* per antiphrasim ſic videtur appellari quod minimè propter acrimoniam illiciat. B. **Maur-peper.** G. Mauer-pfeffer. Gall. *Pain d'Oiſeau.* A. Stone-krup, Stone-hore, Wall-pepper.

**ILLINCTUS,** vide *Elegma.*

**IMBECILLITAS,** eſt illa conditio corporis humani, quâ ejus muſculi laxi, ob ſanguinis vel ſpirituum animalium deficientium influxum imminutum in illorum fibras carneas nervoſasque, offa annexa non ſatis pro voluntate animæ movere poſſunt, vel citò defatigantur ; eſt hæc imbecillitas generalis ; verùm particularis eſt, quando quæcumque pars ſolida coharens ex variis particulis ſibi appoſitis compoſita, eas tam parvâ cohæſione annexas habet, ut minimâ vi ab actionibus in ſanitate agendis requiſitæ vel nimis cedant, vel in unione diſſolvantur. B. **Swakheit.** G. Schwachheit. Gall. *Foibleſſe, Debilité.* A. Weakneſſe, Feebleneſſe.

**IMMERSIO,** eſt, quando metalla, vel mineralia rei alicui corrodati immerguntur, ut tandem in calicem redigantur. Item lotionis ſpecies eſt, quando ſimplicia aquæ immerguntur, ut corticem duriorem vel inutilem, aut qualitatem nocivam deponant. Sic calx, ceruſſa, tutia igne candida &c. aquæ injiciuntur, ut à nimia acrimonia liberentur. Eſtque ſicca vel humida. B. **Induiſelinge.** G.

Das einweichen. Gall. *Immerſion*. A. Ducking, Dipping.

IMMERSUS MUSCULUS, idem quod *Infracapularis*.

IMMUTANTIA medicamenta ſunt, quæ ipſas figuras particularum ſingularum fluidum conſtituentium, vel in fluido natantium, & figuris acutis lædentium, non per appoſitionem, ſed propriæ ſuperficiæ immutationem, ita in natura ſua mutare valent, ut inertes vel obtuſiores fiant.

IMPASTATIO, eſt quando materia ad paſtam excipiendâ cum excipiente quodam commiſcetur & pinſatur, ut fiat inſtar maſſæ.

IMPATIENS HERBA, ſive NOLI ME TANGERE, ſive Baſamina lutea ſic appellatur, quod non patitur attingi, quin ejus ſeminales folliculi crepaturam patiantur, hinc tangi nolit. Eadem crepatura obſervatur circa folliculos Baſaminæ ſæminæ, & cucumeris afinini. B. *Fruidje roert my niet*. G. Spring-kraut. Gall. *Eſpece de Baſamine*. A. Leaping Mercury.

IMPERATORIA, ſeu OSTRUTIUM, eſt planta, quæ habet folia magna, lobata, impari extremum claudente, dura, rigida, in tres partes diviſa, dentata, quædam leviter alia profundè inciſa, ex his naſcuntur caules, duos circiter pedes alti, in alas diviſi, & in ſummitate gerentes flores quinque folia habentes, & in umbellas crescentes: calix florum abit in duo ſemina plana, ferè ovata, leviter ſtriata & marginata, involucrium plerumque deponentia, candida & plana: radix oblonga geniculata, craſſa, extrinſecus fuſca, intus albicans cum folliculis liquore flavo plenis, ſaporis acris, paulò amari, totum os calefacientis: fortè ab imperando dicitur, quod cæteris plantis imperat: hinc fortèſſe *Magiſtrantia* quoque appellatur. B. *Meiſter wortel*. G. Meiſter-wurtzel, Magiſtrantz, Oſtritz. Gall. *Imperatoire, ou Auſtruche*, *Benjoin François*. A. Maſter-wort.

IMPERFECTA CRISIS, vide *Criſis*.

IMPERIALIS CORONA, eſt planta bulbôſa, cujus flores coronæ in modum caulis ſummum cingunt. B. *Kayſers kron*. G. Kayſers-cron. Gall. *Couronne Imperiale*. A. The Imperial Crown.

IMPETIGO CELSI, idem quod *Lepra Græcorum*, quatuor ſpecies proponit *Ceſus*. Minimè mala eſt, inquit, quæ ſimilitudine ſcabiem repræſentat, nam & rubet & du-

durior est, & ulcerata & roditur. Distat autem ea, quia magis exulcerata est, & varis similes pustulas habet: videnturque esse in ea quasi bullulæ quædam, ex quibus interposito tempore squammulæ solvuntur, certioribusque hoc temporibus revertitur. Alterum genus pejus est, & simile papulæ, sære, sed asperius, rubicundiusque, figuras varias habens. Squammulæ ex summa cute decidunt, rosio major est, celerius & latius procedit, certioribusque etiam, quàm prior, temporibus & fit, & desinit, *Rubra* nominatur. Tertia, etiamnum deterior est: nam & crassior est & durior, & magis tumet, in summa cute finditur, & vehementius rodit. Ipsa quoque squammosa, sed nigra est, proceditque, & latet & tardat: minus verò errat in temporibus, quibus aut oritur, aut desinit, neque ex toto tollitur, *Nigra* cognomen est. Quartum genus est, quod curationem omninò non recipit, distans colore: nam subalbidum est, & recenti cicatrice simile, squammulasque habet pallidas, quasdam subalidas, quasdam lenticulæ similes: quibus demptis, nonnunquam profluit sanguis. Alioqui verò humor ejus albidus est, cutis dura atque fissà est, proceditque latius. Hæc verò omnia maximè genera oriuntur in pedibus & manibus, atque ungues quoque infestant. Idem impetigo quibusdam sonat ac Lichen. B. Ring-worm. G. Zittermahl. Lusit. *Empige*. Gall. *Tigne*. A. Ring-worm or Fetter. Vide *Lepra Græcorum*.

**IMPETIGO** *Plinii*, idem quod *Lichen Græcorum*. Gall. *Dartre*.

**IMPRÆGNATIO**, est species imbibitionis, quando res aliis rebus implentur; verbi gratiâ, si tartarus viribus emeticis ab antimonio imprægnatur: vel quando sal alcali ab acido liquore saturatur: sed *Imprægnatio* propriè sumitur, pro conceptu post coitum.

**INAPPETENTIA**, est, quando cibus propter fermentum in ventriculo diminutum, vel motum respirationis debilem &c. non appetitur. B. *Slappe etens-lust*. G. *Eckel zu essen*. Gall. *Degout*. A. Loathing.

**INAURATIO**, est, quando Pilulæ auro foliato obducuntur. Cum nempe Pilulæ in capsula clauduntur, & una cum foliis auri circumagitantur. B. *Dergulding*. G. *Das vergulden*. Gall. *Dorer*. A. To gild Pills.

IN.

**INCARNANTIA, & INCARNATIVA**, sunt medicamenta carnem generantia. Idem quod *Sarcotica*.

**INCERATIO**, est mistio humoris cum re sicca, per combibitionem lentam ad consistentiam ceræ remollitæ.  
Gr. *Εγκήρωσις*.

**INCIDENTIA**, idem quod *Attenyantia*.

**INCINERATIO**, est ignitio, quâ corpora vegetabilium & animalium in cineres, igne violentiore rediguntur, nonnulla etiam in sole ope vitri ustorii ad albedinem cancinantur, sive incinerantur, ut antimonium, vitriolum, &c. B. *Afsehmaking*. G. *Afsmachung*. Gall. *Incineration*. A. Idem.

**INCISIO**, fit vario modo, recta, crucialis, triangularis &c. Vide *Encope*.

**INCISORES DENTES**, idem quod *Primores dentes*.

**INCISORII**, idem quod *Primores*.

**INCISORIUM**, est scalpellum chirurgicum, quo aliquid præscinditur; nempe si vulnera sint dilatanda &c. B. *Ein supmes / incisi-mes*. G. *Ein schneidmesser*. Gall. *Bistouri*. A. *Cuting knife*.

**INCLINATIO**, ab *Inclinare*, est, quando liquor tenuis à crassâ subsidentia sensim effunditur: ut succi per subsidentiam clari, aut aqua post edulcorationes.

**INCORPORATIO**, est commistio, quâ statim humida cum siccis in unum corpus per formam massæ contemperantur, itaque hic non fit lenta nutritio, sed tantum humoris statim additur, quantum ad corporis misti consistentiam requiritur, ut fiat veluti pasta, undè & *Impastatio* nominari potest, in nonnullis *Subactio*. Incorporatæ autem res in calore digestorio relinquuntur, ut mutuâ actione, & passione crasin communem nanciscantur. B. *Ufsmakinge*. G. *Zusammen backen, vermischen*. Gall. *Incorporation*. A. Idem.

**INCRASSANTIA**, sive **ECPUCTICA**, sunt medicamenta; quæ crassis ramolisque partibus prædita, se fucis tenuioribus & liquidioribus nectendo, per vasa corporis fluentibus consistentiam crassiorem & stabiliorem ipsis conciliant. B. *Dickmachende medicamenten*. G. *Dickmachende mittlen*.

**INCUBUS, INCUBO, & ASTHMA NOCTURNUM**, Gr. *Εφιάτης* ab *Εφιάλλομαι* insilio, hoc affectu cor-

correpti in infomniis, cum supini decumbunt, falso sibi imaginantur aliquem ventri aut pectori incumbere, ita ut compressi spirare, loqui vel clamare se non posse putent, quod si expergiscantur, anxii sunt, turbati, facie rubentes & calentes, & palpitationibus obnoxii. Porro in suspiria, in vigiliis, & miras sæpe imaginationes de Diabolo, de hostibus, de spiritu ad coitum sollicitante, & cæteris incidunt: re autem benè perpensâ, apparet hoc malum leve esse, & quæ in somno contingunt, suffocationem Hypochondriacam æmulari, dum plerumque à spasmus musculorum abdominalium originem trahit: his enim rigidis respiratio non nisi laboriosè & cum sensu ponderis incumbentis fieri potest, dicitur & *Suppressio nocturna*. B. *Nacht-merry / mare / nacht-Drukking*. G. der alp, mare, das nachtmærenlein, schreete. Gall. *Cochemare*; *Incube*. A. The Night-mare.

INCURVATIO, idem quod *Cyrtoma*.

INCUS, est unum ex ossiculis in aure interna contentis. Molarem dentem refert & malleum instar incudis recipit: dividitur in tres partes, nempe in corpus, & in duo crura, quæ ab auctoribus etiam vocantur, rami, apophyses, processus: pars anterior & superior corporis latius, crassius, solidius, planius, mobilis, committitur parti posteriori & laterali capituli mallei, binis tuberculis unoque intermedio cavo præditæ, suis duabus cavitatibus cum protuberantiâ intermedia, articulatione ginglimi, firmata interventu parvorum accretorum necentiumque ligamentulorum: corpus hoc ferè totum in eodem sulco, in parte superiori, anteriori, media, timpani excavato, unâ cum mallei capite collocatur; processuum unus, scilicet brevior, latior, crassior, ad ostium sinus mastoidei, ibidem in parte superiori timpani ope ligamenti suspensorii tenuis & brevis versus posteriora liberè suspenditur, & firmatur, servatâ interim mobilitate, & puncto connexionis pro hypomochlio interviente; alter verò processus longior tenuior ad finem introrsum incurvus, sic rostrum quasi formans, extremum apicem, ut examinanti accuratè constat, paulò convexum habens, parallelo sed altiori situ cum mallei manubrio membranæ timpani applicato perpendiculariter deorsum in timpani cavum descendens, ad inferiora excurrit, interim timpani membranam non

tan-

tangit, sed ab eadem, notabili intermedio relicto, interstitio, satis remotus, parte sua extremâ, convexâ, incurvatâ, introrsum versus posteriora spectat, cui denique docente primo *Fy. de le Boe Sylvio* accrescit latere suo anteriori parumper concavo, ossiculum orbiculare exiguum admodum, dimidiatum gradum milii vix æquans, hinc omnium auditus ossiculorum minimum, ossiculi stapedis ligamento innexum, hinc minimè observabile, à *Fontano* squammosum, à *Lindano* cochleare, vulgò orbiculare, & quartum ossiculum *Silvii* appellatum, ab inventore, si litus spectatur, re verâ est in ordine tertium, cæterum vix ullam habet crassitiem, figuram ovalem, depressam, latus posterius paulò convexum; à *Perrault* perperam pro diffracto apophysios longioris incudis convexo apice habitum; hujusque ossiculi ope articulatur incus cum stapede. **B. Het aambeelt-been.** G. Das amboß gleiche beinlein. **Gall. l'Enclume.** A. Anvile.

**INDEX, Indicator, Salutaris & Demonstratorius digitus.** G. sæpè dicitur Δειχτικός à lingendo, est digitus pollicis proximus, sic dictus, quia hoc digito aliquid demonstratur, ideoque Δεικτικός, à Δείκνυμι Gr. appellatus. Olim de diebus futuram crisin pronuntiantibus velut indicantibus dicebatur Δάκτυλος. **B. De wys-vinger / voozste vinger.** G. Der zeiger. **Gall. Le second Doigt, le Doigt Indice.** A. The Fore-finger.

**INDICANS,** nihil aliud est, quàm quoddam in corpore secundum aut contra sanitatem observatum & designatum, cujus gratiâ aliquid fieri dicitur, quòd ei conferre debeat. **B. Het aanwysende van 't gene moet gedaan werden.** G. Anzeigung. **Gall. Indication.** A. Idem.

**INDICANTES DIES,** sunt, qui crisin certis diebus futuram indicant; qui propterea indicantes & contemplabiles dicuntur, & sunt cujusque septenarii medii quaterni, ut dies quartus, undecimus, decimus septimus, vigesimus quartus. Sed illa enumeratio apud nostrates non tanti usûs est, dum vel medicamenti morbus à suo naturali cursu deflectitur, & clymatum varietas magna est ab iis, quæ in Græcia: à nonnullis, quamvis temerè, jam ex facultate medica explosa. **B. Aanwys-dagen.** G. Tage die was anzeigen. **Gall. Jours indicants.** A. Days indicant.

**INDICATIO,** Gr. Ἐπίδειξις. **B. Anzicht.** **Gall. Indication.** id

id est, quod demonstrat quid in morbis sit faciendum: estque triplex *Præservatoria*, *Verhocdende* / quæ sanitatem à morbis præservat. *Curativa*, *Genezende* / quæ morbum jam inductum expellit. Et *Vitalis*, *Versterkende* / quæ vires & victus rationem respicit. Scopi à quibus indicationes sumuntur, trito hoc disticho comprehendi solent:

*Ars, Ætas, Regio, Complexio, Virtus,  
Mos, & Symptoma, Repletio, Tempus & Usus.*

**INDICATOR**, est unus ex musculis, digitum indicem extendentibus. Qui ortus à facie exteriori & media Radii, implantatur secundo articulo digiti. B. *De gebieder*. Gall. *Le Muscle extenseur propre de l'Index*.

**INDICATUM**, est illud ipsum juvans, sive id quod indicanti congruit, aut consequens agendum, sanitatis restaurandæ gratiâ.

**INDICES DIES**, vide *Critici Dies*.

**INDIGNATORIUS MUSCULUS**, est musculus oculum abducens, unus ex quatuor rectis, oculo insertus ad latus circa parvum angulum. B. *De verontwaardiger spier*. G. Der abfuehrende augen mausz. Gall. *Muscle Abducteur ou Droit externe*. A. The discontent brawn.

**INDURANTIA**, vide *Sclerotica*.

**INDUSIUM**, idem quod *Annios*.

**INEDIA**, est abstinencia à cibus, vel totalis, vel partialis, sic ut minus solito comedamus. B. *Ontrekkinge van spyz*. G. Enthaltung von speisen. Gall. *Abstinence de manger, Diète*. A. Abstaining from meat.

**INFIMUS VENTER**, vide *Abdomen*.

**INFLAMMATIO**, vide *Phlegmone*.

**INFLATIO**, est partis alicujus, à flatibus distensio. Gr. *Εμφύσημα & Εμπνευμάτωσις*. B. *Opblazinge*. G. Aufblafung. Gall. *Enflure, Boursoflsure*. A. A puffing upp.

**INFRASCAPULARIS MUSCULUS**, sive **SUBSCAPULARIS & IMMERSUS** dicitur, à scapulæ inferiore latere, carnosus latusque defertur, atque in ligamento tertio humeri finem suum assequitur, sed tendine cæteris latiore. B. *Onderfchouderblads spier*. G. Der unterfchulterbeins mausz. Gall. *Muscle sous scapulaire*.

**INFRASPINATUS MUSCULUS**, sive **SUPRACAPULARIS SECUNDUS**, sub spina scapulæ ex tota super-

perficie externa profectus, cum supracapulari secundo carnosus & crassus, brevi latoque tendine in humeri ligamentum, quod numero quartum constituunt, excurrit. B. **Ondergraatspier / hovenfchouderblads spier.** G. Der uberschulterbeins maufz. Gall. *Muscle sous-Epineux.* A. Idem.

INFUNDIBULUM, seu ENCHYTA, vulgò *Tritorium*, est vas transmittens in summitate latum, quod paulatim in fistulam cuspidatam definit: ex metallo fabricatur vel ex vitro. Gr. *Κοωνή.* B. **Gen tregter / tremelle.** G. Ein trichter. Gall. *Un Entonnoir.* A. A Tunnel, Funnel.

INFUNDIBULUM CEREBRI, *Πόλαθος, Λυτός Hero-philo.* Idem quod *Choana.*

INFUNDIBULUM RENUM, est pelvis, quæ ex renibus, ad ureteres & vesicam urina transit. B. **Becken.** G. Nieren becken. Gall. *Bassin.* A. Basin.

INFUSIO, est extractio virium ex ipsis Medicamentis, per liquorem convenientem facta: cum vel absque igne, quæ si purgans fuerit, unicâ vice absorberi potest, cui propriè nomen competit. Sumitur etiam pro cunctis medicamentis, quæ per certum tempus infunduntur, quaque foris applicantur. Gr. *Ἀποθήκημα.* Dicitur & *Maceratio* vel *Dilutum.* B. **Gen afweiksel.** Das einweichen, ein tranck. Gall. *Infusion.* A. Idem.

INFUSUM, idem quod *Infusio.*

INGREDIENTIA, dicuntur varia simplicia, quæ unicum compositum constituunt.

INGUEN, Gr. *Βεῖον*, dicitur ille locus à flexu femoris ad pubem. B. **De liesen / heupen / eigenisse.** G. Das untertheil des leibes wo die heidruesen seyn, der schmerbauch, die scham am leib. Gall. *l'Aine.* A. The groin.

INGUINALIS, vide *Aster.*

INJECTIO, in genere notat liquidi medicamenti operatione siphonis in vulnus, vel ulcus, vel aperturam quamcunque, infusionem. B. **Gen inspupting.** Gall. *Injection.*

INJECTIO INTESTINALIS, idem quod *Clyster.*

INIUM, est initium medullæ oblongatæ, quod juxta aliquos est sensorium commune, quasi sensationes sive species ab organis externis exceptæ, ibi per nervos deferuntur, ab *h* fibra, eo quod fibræ nervosæ ibi loci tanquam in camera, & loco communi terminantur. B. **Het be**

begin van 't lange merg. G. Der anfang des marcks im ruckgrad. Gall. *Le Commencement de la Mouelle du dos.*  
A. The beginning of the oblongate marrouw.

INNOMINATA OSSICULA, vide *Cuneiformia.*

INNOMINATA GLANDULA OCULI, vide *Caruncula Oculi.*

INNOMINATA TUNICA OCULI, est tendinum à musculis, oculos moventibus, subtilis quaedam expansio, ad corneae membranæ circumferentiam usque producta, vide *Adnata Tunica.* B. *De ongenoeinde oog-rok.*  
G. Das ungenannte augen häutlein. Gall. *Tunique tendineuse ou Albuginée de l'Oeil.* A. Tunicle Innominate of the eye.

INNOMINATUM OS, aliis *Os Coxa*, vel *Ilium*, ad latera ossis sacri est, constans ex tribus ossibus, *Ilio*, ossè *Pubis & Ischio*, per cartilagine junctis, usque ad septimum annum, ex triplici linea distinctum apparent, sed adultis in unum os coalescunt. B. *Het ongenoeinde been.*  
G. Das ungenannte bein. Gall. *L'Os innominé.* A. The innominate bone.

INNOMINATUS HUMOR, sive insitus, est humor secundarius à Veteribus dictus, ex quo corpus nutrirì putabant. Erant enim isti humores nutritii quatuor: *Innominatus*, *Ros*, *Gluten*, *Cambium.* B. *De ongenoeinde vocht.*  
G. Die ungenannte feuchte. Gall. *Humeur innominée.* A. The Innominate liquor.

INOSCULATIO vide ANASTOMOSIS.

INQUIETUDO, est ea conditio corporis humani, quã sese hinc inde movent ægri de latere in latus, brachia atollentes, pedes & femora ad nates trahentes, modo in ventrem, modo supini decumbentes, jam sedentes in lecto, jam surgentes ob teneritudinem, inflammationis initium, dolorem in musculis lumborum, cervicis, & artuum orta. Hæc verò Inquietudo evenit vel initio februm, vel etiam toto tempore, quo febris urget; est quoque ordinarium in ea febre symptomata, quam malignam sive pestem vocant. Dolores etiam graves ad se trahunt Inquietudinem: imprimis verò Cardialgia, Colica & Nephritis. Porrò cum delirio sæpè est inquietudo, sed nusquam magis, quàm ubi Mors in propatulo est, atque ægri sensim moriuntur, viribus adhucdum aliquando super-

perstitibus. Gr. *ταραχή* B. *Doelentheid*. G. Unruhe. Gall. *Inquietude*. A. Unquietnes.

**INSANIA** five **AMENTIA**, est imaginationis & iudicii depravatio, fumitur etiam pro *Mania*, vide suo loco. Gr. *Παραφροσύνη*. B. *Geheid* / *dotheid* / *onzinnigheid*. G. Unfinnigkeit, tollheit, taubsucht. Gall. *Folie*, *phrenesie*.

**INSERTIO**, in Anatomicis denotat Tendinis Musculi loco alicui infixionem, in quo finem habet. B. *Inplanting*. Gall. *Insertion*.

**INSESSUS**, seu **ENCATHISMA**, est balneum ventri, inferioribusque partibus dicatum, cui æger ad umbilicum usque infidet. Habentque tales infessus usus varios, qui nonnunquam ad dolorem sedandum, interdum ad emolliendum, vel flatus discutiendos, & non raro ad mensis ciendos, parantur. Vide *Balanæum*. B. *Ein bad* *daar men in zit*. G. Ein bad. Gall. *Bain*. A. A Bath.

**INSOLATIO**, est, quando res fermentandæ aut macerandæ solis calori exponuntur.

**INSPIRATIO**, Gr. *Εισπνοή*, & *Εμπνεύματα*, est inductio aëris in pulmonem per os, nares, & asperam arteriam: quæ fit ob dilatationem Thoracis per musculos intercostales costas sursum in medio arcus sui trahentes, dein per diaphragma in abdomen impulsus, & ex convexo planius redditus, undè Thorace capaciore facto, Aer suâ gravitate ingressus Pulmonem, illum implet, undique extendit, vesiculas explicat, sphæricas reddit, & sanguinis circulationem per vasa pulmonalia liberam facit certis temporibus, &c. B. *Inademing*. G. Das athem ziehen, athem holen. Gall. *Inspiration*. A. Idem.

**INSPISSATIO**, est, quando liquida materia evaporando in massam tractabilem & consistentem redigitur. Gr. *Πύκνωσις*. B. *Verdikkinge*. G. Dickmachen. Gall. *Epaisissement*. A. Idem.

**INSUCCATIO**, est quando aloë &c. in succo violarum, rosarum &c. inspissatur.

**INSULTUS**, est primum paroxyfmi tempus, quo morbus in ægrum subito quasi infilit. B. *Het aanval der ziekte*.

**INTEGUMENTUM**, ab Anatomicis vocatur quodcunque externum alicujus partis operimentum est; sic corporis

corporis integumenta universalia sunt cuticula, Nervorum papilliforme reticulum, cutis, panniculus adiposus. Particularia sunt, uti membrana quævis, quæ musculum investit &c.

**INTELLECTUS**, Gr. *Νῆξ*; & *Σαβρις*, est ipsa mens humana, vel in illa aliquis habitus, quo omnia objecta, circa quæ se exercet, percipit. B. *Wegryp herstant*. G. *Der verstand*. Gall. *Entendement*. A. *The understanding*.

**INTEMPERIES** seu **DYSCRASIA**, & **ACRASIA**, est morbus, qui in qualitatibus corporis inconuenientia consistit, eaque vel Manifesta est vel Simplex, vel Composita; Simplex est quando una qualitas peccat; ut intemperies calida, aspera, rara, dura, acida, falsa &c. Composita est, ubi plures qualitates in vitio sunt: ut intemperies calida & falsa, frigida & acida &c. Intemperies occulta est quæ oritur à qualitatibus venenatis, ut ex aëre, animalibus venenatis &c. ex aëre provenit, quando nempe nitrum aëreum, ab aquis stagnantibus putridis, diurnis siccitatibus, terræ motibus &c. contagiosum evadit; undè febres malignæ, pestilenciales & pestes ipsæ nascuntur: Sublatis quippe vaporibus, id quod reliquum est (propter elementum sulphureum & salinum) fetorem contrahit, undè & aër ejusque nitrum à temperie & *negdore* optima desciscit & degenerat: idque similiter ex terris siccis fieri censéo: particulis enim aqueis in altum evehitis accrescunt sulphurææ & tandem salinæ particula, quæ nitrum aëreum ita aculeatum reddunt, instar veneni arsenicalis, Mercurii sublimati, aut aquæ stygiæ, quæ inspirata sanguinis massam coagulant, erodunt, spiritusque avolare faciunt: undè anginæ, pleuritides, bubones &c. producuntur. B. *Ongematigheit / ongetempertheit*. G. *Unmäßigkeit, ein böser zutand*. Gall. *Intemperie*. A. *Unseasonableness, Untemperantnes*.

**INTENTIO**, idem quod *Indicatio*.

**INTERCALARES DIES**, sive intercidentes, & ab aliis provocatorii dicti, sunt, in quibus vel ob vehementiam paroxyfmi, vel ob causam externam, corpus & fucii irritantur ad intempestivam expulsionem præstandam: Tales sunt dies tertius, quintus, nonus, decimus tertius decimus nonus. Sed illa enumeratio apud saniores Medicos evanuit. B. *Tussen beyden komende dagen*.

INTERCIDENTES DIES, idem quod *Intercalares*.

INTERCOLUMNNE, idem quod *Diapagma*.

INTERCOSTALES MUSCULI, in utroque latere viginti duo sunt, undecim externi & totidem interni: Omnes costis intertextuntur. Fibras habent obliquas, & invicem instar X sese interfecantes. Externi oriuntur à superiorum costarum inferioribus partibus, & oblique versus posteriora descendentes inferuntur in inferiorum partes superiores. Interni è contra. B. *Tusschen ribbige spieren*. Die mæusslein zwischen den rippen. Gall. *Muscles Intercostaux*.

INTERCOSTALIS NERVUS, est nervus pari vago à medulla spinali accessorius, qui & in abdomine per omnia viscera spargitur, & cum carotide interna cerebrum ingreditur, conjunctusque cum pari tertio & quinto oculos petit. Hinc ipso in cervice laeso, visus animalis perit, uti demonstravit *Petit in l'Hist. de l'Acad. Roy. An. 1727*. B. *De tusschenribbige zenuw*. G. Die nerven zwischen den rippen. Gall. *Nerv Intercostal*. A. The Intercostal nerve.

INTERCURRENS, vocatur Febris continuæ quædam species, quæ certis annis variat, & modo diversa est à febris isto anno grassantibus, sive fuerit mitis vel sæva, undè inter febres illius anni stationarias modo huc & illuc intercurrit.

INTERCUS, vide *Anasarca*.

INTERFEMINEUM, idem quod *Perineum*.

INTERMISSIO FEBRIUM, vide *Apyrexia*.

INTERMITTENS FEBRIS, dicitur, quando per unum vel plures dies febris planè intermittit, quæ postea redit; eaque tunc est *Quotidiana*, *Tertiana*, quibus nonnulli *Quintanam* addunt. B. *Afgaande koozts*. G. Fieber das da abläset, und eine zeitlang inne hælt. Gall. *Fievre Intermittente*. A. An Intermittent Fever.

INTERMITTENS MORBUS, est, qui quibusdam temporis periodis affligit & remittit. B. *Tusschen lating / gaande en wederkomende ziekte*. G. Ein zeitlang blafsender krankheit. Gall. *Maladie Intermittente*. A. A intermittent disease.

INTERNODIUM, est digitorum ossium mutua colligatio, articulatio & ordine successio. B. *De tusschenknopingen*. G. Das bislein so zwischen zweyen gelencken

ken ist. Gall. *l'Espace qu'on trouve dans les jointures des doigts.* A. Internodation.

INTERNODIUM, inter Vegetabilia est, quod inter artus vel genicula medium intercedit. Gall. *l'Espace entre deux nœuds dans les cannes, dans le Tuyau de Blé &c.*

INTERNUNCI DIES, vide *Critici Dies.*

INTEROSSEI MUSCULI, sive ABDUCTORES, sunt sex in spatii metacarpi, tres exteriores & tres interiores, qui cum vermicularibus coeuntes, per latera exteriora & interiora digitorum incedunt, tendinesque suos ad tria internodia extendunt, extensioni aliquantulum inserviunt. Externi palmarum incumbunt, interni volæ inter metacarpi ossa. Ita in pede decem habentur *Abductores interossei*, à pedis ossibus nati, & spacia Metacarpi replent. Externi vel interni sunt, illi tendine lato ad primum digitorum internodium per latera assurgunt; hi ad secundum internodium: nonus verò ad pollicis, ad minimi digiti adductionem decimus inservit. B. *Tuffchen-berilige spieren.* G. *Die Muzlein zwischen der beinen.* Gall. *Muscles Interosseux.* A. *Brawn's between the bones.*

INTERPASSATIO, dicitur de facculis seu fomentis ficcis, idemque est quod *Interfuere*, ne materia inclusa conglomeretur, cujus rei gratiâ quoque Gossypio pulveres suscipi solent. B. *Tuffchen-napping.* G. *Zwischernath.*

INTERSCAPULARIA, sunt cavitates inter scapulam & vertebrae.

INTERSCAPULIUM, est processus scapulae in gibba scapulae parte, qui vulgo dicitur spina.

INTERTRIGO, vel ATTRITUS, Gr. *Entropium*, est partium ano vicinarum seu partium inter femora sitarum, excoriatio, vel pelliculae abrasio à motu vehementiori, præcipue equitatione ortâ. Frequenter id evenit infantibus, ut cuticula in coxis à vera cutè separetur & quasi abradatur, atque dolor eo loci exciteretur, qui infantes infomnes atque inquietos reddit. Gr. *Adipos* à *Δίγω* excorio. B. *Ontbelling / smertsel / slijk aars.* G. *Abgeschabete haut.* Gall. *Ecorchure* A. *A Galling in the Skin.*

INTESTINA, vide *Enteron.*

INTUBUS & INTUBUM, est Endivia, Gr. *Σίγη.* *Intubum* Latini vocarunt à cavo tubæ specie caule, vocatur etiam *Seris* & *Seriola.* Vide *Endivia.*

INTUMESCENTIA, idem quod *Tumor*.

INULA CAMPANA, vide *Helenium*.

INVERTENTIA, medicamenta sunt, quae aciem stimuli infringunt, ita ut abeat in aliam naturam, figuramque; sic acerrimum acidum invertit acerrimum alcali in naturam mixtam, non acrem.

INVOLUCRUM CORDIS, vide *Pericardium*.

JONTHUS, sive VARUS, vocatur etiam *Αχις*, quoniam hujusmodi tubercula potissimum in ætatis vigere oriuntur. Estque tuberculum parvum, durum, & callosum, in faciei cute excitatum, ab *ἰσθμῶ* finis, quia, faciem deturpat & sædat. Alii ab *ἰσθμῶ* flos, eo quod circa ætatis vigorem efflorescit, deducunt. B. *Een werte / vlek*. G. Venus bluemlein, schwarzte flecken. Gall. *Bouton*, *le Tac*. A. A Spot.

JOVIS BARBA, Sedum majus appellatur, quod scilicet nonnullis locis plebis animos jampridem invaserit opinio, non ferri fulmine domum, in cujus tegulis vireat: hinc nostris. B. *Wonder-baard* / quoniam Jupiter Rex fulminum est. Vide *Barba Jovis*.

JOVIS FLOS, vocatur Crocus, propter splendorem, fulgoremque.

IPECACUANHA, Brasiliensium, est radix officinalis longa, tenuis, flexuosa, nodosa, multis exiguis porulis aspera, extus ruffa, intus pallida, saporis amari, nauseosif: est validum purgans & adstringens, vel potius emeticum mitissimum & tutissimum; & in dysenteria probatum specificum & famosum, uti & in reliquis hæmorrhagiis: non adeo certè specificum in illis casibus, quin summa cum cautela & prius benè cognita causâ mali exhiberi debeat: vocatur quoque Hipocacuanha. Gall. *Mine d'Or*, *Beconguille*. *Lusit. Cypso de Camaras*. A. Brazilian Root.

IRIO sive IRION, Gr. *Ἰριόριον*, Viri docti *Trionum* legendum esse censent. Latini ab irruendo derivant, quod igneâ vi & fervido sapore irruat in gustum: nonnulli à voce *Iris* deducunt, quia summitates in modum iris incurvantur. B. *Herik / wilde mostaart*. G. Weg-senff, herderich, wilder-senff. Gall. *Tortille*, *Tortelle*, *Velar*. A. Hedge-mustard; Bank-kressen.

IRIS, duplex est Nostras & Illyrica, prior habet folia pedem unum vel sesquipedem longa, duos digitos, lata, rigi-

rigida, striata, acuta : intra hæc oritur caulis duos circiter pedes altus, rectus, rotundus, pulvisculo farinaceo obductus, in tres vel quatuor ramos divisus : flos liliaceus monopetalus, ad exortum veluti infundibuliformis, & in sex partes ampliatus, quarum tres partes fursùm, tres verò deorsùm spectant : pistillum è fundo floris surgit, tribus petalis instructum fornicatis, & partibus florum deorsùm inflexis, ita incumbentibus, ut palati cujusdam speciem præ se ferant. Ovarium ex fine pedunculi natum fit fructus oblongus, trigonus, factus seminibus obrotundis: radix oblonga, crassa, flexilis, carnosâ, repens, tuberosa, digitum crassa, paululum compressâ, externè coloris rubicundi, flavescens aut grisei, internè albi, saporis amaricantis, acris, subpinguis, odoris fragrantis & violacei : crescit hæc planta in pratis & arvis : Iris florentina parum ab hac differt ; habet enim hæc folia angustiora, & flores albos, sed viribus valdè differt Iris nostras ab Illyrica. Planta ab arcu cælestis similitudine, quâ florum folia incurvantur, nomen sortitur, quam flores ejus repræsentant. In quibusdam codicibus habetur *Iris*, & vertitur idèò *Consécratrix*, quod in sacrificiis, purificationibusque suis Antiquitas Iride sit usa. Aliis *Ircaria* cælestis, quod cælestis arcus specie & modo floreat. Aliis *Savuaris*, admirabilis, eadem ratione quâ à Poëtis illi cælestis arcus Thaumantias dicitur, genus, originemque illi ex admiratione novæ rei, rudi adhuc sæculo, ut primus Plato indicavit, assignantibus antiquis. B. *Lisch*. G. Gilgen, *violwurtz*, *Himmel-schwertel*. Gall. *Iris*, *Glayeul*, *Flambe*, *Fleur de lis*. A. Flower de Luce.

IRIS, in oculo vocatur circulus ille variè coloratus, in medio perforatus, qui antè in oculo, ubi cornea pellucida est, conspicitur. Est hæc autem productio piæ matris nervum opticum involventis, quæ expansa pro capacitate bulbi oculi, antè ubi cornea pellucida est, ab illa introrsùm reflectitur, & ob arterias, venas, vasa lymphatica in cavum corneæ hiantia, tam emittentia quàm absorbentia, infinitosque nervos suos, quasi radiis totidem centrum petit, quæ in limbum orbicularem musculosum pariter definunt, quibus utrisque amplitudo & figura pupillæ definitur, dum se contrahunt vel relaxant. Vocatur pariter *uvea*. B. *De regenboog / het kroontjen*.

*Iris*, est etiam circulus niger, qui papillam ambit. B. *De Boog*. G. Das kroenlein um den augapffel. Gall. *Iris*. A. Thebowe of the eyewith divers colours.

**ISARIS**, est planta, quæ habet caules tres pedes altos, minoris digiti crassitie, rotundos, rigidos, politos, rubicundos, in summitate in multos ramos divisos, habentes multa folia sine ordine disposita, oblonga, lata, ad cynoglossum accedentia, polita, succulentissima: flores sunt exigui, quadrifidi, flavi, in crucem dispositi, pedunculis exiguis adherentes: post florem, sequitur siliqua compressa, oblonga, linguam exprimens, coloris nigricantis, quæ intus recondit duo semina plerumque oblonga: radix longa, alba, lignosa, in inferiori parte minor, quam in superiori, saporis amari & adstringentis: hæc planta magnâ curâ colitur in regionibus calidis, quâ lintea, lana, &c. ceruleo colore suffuciantur, fortè ab *ισαρις* æquo, compiano, quòd vim habeat tumores æquandi; quidam *Glastum* olim fuisse putant, nunc *Guadum*. Hinc nostris Belgico idiomate *Etas* / five vitrum. Barbari depravatâ voce *Ofatim* appellant. B. *Werd*. G. *Weyd*. Gall. *Guesde*, *Pastel*. A. The plant woad.

**ISATODES**, est bilis cerulea, quæ *glastum* five *isatidem* colore refert, ex *ισαρις* *glastum*, herbæ nomen, & *ιδος* forma. B. *Blaauwe gal* / *weed-koleurige gal*. G. *Blaue gall*. Gall. *Bile verte*. A. *Blew bile*.

**ICHÆMA**, sunt medicamenta sanguinem sistentia, quæ emplastica, astringentia, refrigerantia, vel exsiccantia sunt, vel meatus vasorum apertorum claudunt, vel sanguinis fluiditatem & motum vehementiorem imminuunt, vel sistunt. Ab *ιχμα* valeo, cohibeo, & *αιμα* sanguis. B. *Bloed-stoppende middelen*. G. *Blut-stopffende mittel*. Gall. *Remedes, qui etanchent ou arretent le Sang*. A. *Blood-stopping medicines*.

**ISCHÆMON**, est graminis species, à Thracibus primum inventa, quâ ferunt sanguinem sisti; alii per antiphrasin contrarium scribunt, quod ejus spica naribus indita sanguinem potius proliciat, ab *ισμα* sisto, contineo, & *αιμα* sanguis.

**ISCHAS**, est ficus siccatus; dicitur quasi *ισχας* ab *ισχυω* arefactum, siccatum esse, ita vocatur etiam *Apios*, quod ejus radix exsiccata ficum referat. Vide *Apios*.

**ISCHIAS**,

**ISCHIAS**, est arthritis coxendicis, sedem suam circa articulum ossis femoris cum Coxendice in ligamentosis partibus habens, ab ἰσχίῳ lumbus, ὀσφύς, *Hesychio*. B. **Heu-  
pe-gicht**. G. Hueftwehe. Gall. *Sciatique*, *Goute Sciati-  
que*. A. A. The Sciathica or Hyp-Gout.

**ISCHIUM**, est coxa, five coxendix, ab ἰσχίῳ sustineo, contineo; sedentes enim sustinet. B. **Heupen-been**. G. Das hueftbein. Gall. *l'Ischium*, *l'Os de la Hanche*. A. The hip, Huckle bone.

**ISCHOPHONUS**, est vox gracilis, ex ἰσχός gracilis, & φωνή vox. B. **kleine stem**. G. Kleine stim. Gall. *Qui à la voix gresse*. A. A. Smal voice.

**ISCHURETICA**, sunt medicamenta quæ urinam suppressam emingi curant, ab ἰσχός validus & ἴσσω fluo. B. **Pis-  
ontstoppende dingen**. G. Harn treibende mittel. Gall. *Remedes contre la suppression d'Urine*.

**ISCHURIA**, est duplex *Vera* vel *Notha*. *Vera* est, quando urina in vesica hærens emingi nequit, quamvis æger perpetuo mingendi desiderio laboret, hic circa pubem tumor dolorque circumscriptus oritur, verum cathetere immisso prodit urina. *Notha* est, quando vitio renum vel ureterum nulla urina ad vesicam mittitur, nec dolor, tumor, nec conatus mingendi adest, sed vel urina non secernatur in renibus, vel secreta, ob impeditum exitum, readmisceatur sanguini. Quod in vesicæ aut renum calculo, in obstructione arteriarum renalium vel ureterum, vel urethræ à pituita aut concreto sanguine, aut hærentibus lapillis, contingit. Etiam in sudoribus, vomitu, vel alvi fluxu copiosis: imò in imbecillitate, paralyfi vesicæ aut penis, delirio, apoplexia, lethargo &c. locum habet, ab ἰσχῷ cohibeo, & ἴσσοῖς urina. B. **Pis-opstopping/  
opshorting der pis**. G. Verhaltung und hinter bleibung des harns. Gall. *Suppression d'urine* A. A. stoppage of the urine.

**ISOPYRUM**, non dicitur, quòd ἴσος sit τῷ πυρῷ, quòd triticum æmuletur, aut tritico simile sit, sed ἀπὸ τοῦ πυρῶς, quòd florem edat flammæ similem, ob flammeum rutilantemque colorem, nec non formam, sic vocatur aquilegia, flos constantinopolitanus &c.

**ISTHMUS**, est ea pars, quæ inter os & gulam seu guttur in modum isthmi interjacet. B. **En engte**. Item, in-

tersepimentum vel Discrimen narium : Interfinium *Ifidoro*. Imbrex narium *Arnobio* scitè dicitur. Item ἰσθμίου, Στόδος, Κλον, Διδφραγμα, &c. B. *Middelschot der neusgaten*. G. Wand der nasen loecher. Gall. *l'isthme ou la cloison du Nez, ou du Palais*. A. The ridge or meddle part of the nostrils.

ITHMOIDEA OSSA, vide *Ethmoides*.

ITINERARIUM, est instrumentum Chirurgicum, lithotomis in usu, quod urethræ intrusum, crenatum est, ut cum certitudine incisio in eo fiat. Vide *Catheter*. B. *Fen tintel-pser / probet / hol-kete*. G. Ein harn sucher, Wundeißen. Gall. *Conducteur ou sonde Cannelée*. A. A probe.

IVA ARTHETICA seu MOSCHATA, est *Chamae-pyitis*, *Ajuga*, sive *Abiga*, Latinis dicitur. Invenitur & *Ibga* vocari, quod nomen serè servant Illyrici, hinc abjectis duabus literis *i* & *g* sit *Iba*, & ab *Ajuga* abiectione literarum *a* & *g*, *Iva* manavit in vulgi nomenclationem. Vide *Abiga*.

JUBA, est arundinacea coma effusa, qualis est in milio.

JUDAICUM BITUMEN, vide *Asphaltum*.

JUDAICUS LAPIS, olivæ specie oblongè rotundus, tener, striis secundum longitudinem discurrentibus & æquidistantibus arte, ac si (torno sc.) factæ essent; colore est subcinereo, duritie silici vix cedente, fractus, intus glaber est & politus, reperitur in Judæa, est & nomen accepisse videtur, imò & ex Silesia huc adfertur. Alii putant medullam seu cor esse lapidis dunensis, sive arenacei. Majores vocant masculos, minores verò feminas. In Nephritide sæpè præscribitur. B. *Joden-sten*. G. *Juden-stein*. Gall. *Pierre Judaïque*. A. The Judaickstone. Dicitur *Aërio* lapis Syriacus, aliis phrenicitas, *Tecolithos*. Arab. *Hager alieudi*, & *Agiar Aliheud*.

JUGALE OS, idem quod *Zygoma*.

JUGLANS, est arbor nucifera, sic appellatur quasi *Jovis Glans*, ob nucis præstantiam & excellentiam vocatur: Gr. Διὸς βάλανος, Κέρυον βαρυκέρυον. Porrò Regia aut & *Persica*. B. *Wal-noot / okker-noot*. G. *Welsche-nusz*, wall-nusz. Gall. *un Noyer*. A. Wal nut tree.

JUGULARIS VENA, est illa quæ juxta jugulum cranium petit, tam interna, quàm externa. B. *De krop-ader*. G. Die Hals-ader. Gall. *Veine jugulaire*. A. The Throate Veine.

JUGULUM, idem quod *Furcula*.

JUJUBÆ, est prunorum species, extis rubræ sunt, dulcem habentes saporem; arbor prunum vix superat, folia habet parva, & serrata, ex Italia fructus nobis adferuntur, qui in pectoris morbis usui sunt. B. *Jujuben / bozst-pruunen*. G. Brust-beerlein. Gall. *Jujubes*. A. The jujube-Tree. Dicuntur & *Zizipha*.

JULAP, vide *Julepus*.

JULAPIUM, idem quod *Julepus*.

JULEP & JULEB, vide *Julepus*.

JULEPUS, est medicamentum liquidum internum sapore gratum & perspicuum, ex liquore idoneo cum syrupo vel saccharo ex tempore sine coctione mixtum, in tres quatuorve doses ad alterandum vel refrigerandum compositum. Constat communiter ex libra una & semisse aquæ hordei, vel ex aquis destillatis, rarissime vino, ex syrupo refrigerante ribesiorum, berberorum, violarum &c. frequenter aliquot guttæ spir. sulph. vitrioli, salis &c. ad gratum saporem admiscuntur. *Juleb*, undè *Julepus*, nomen Persicum est, idemque sonat quod potio dulcis *Arabibus*, vox julebi à syrupis non distinguitur. B. *En hoel-drank*. G. Ein kuehl-tranck. Gall. *Julep*. A. Idem.

JULUS, JULI, sunt folia primum erumpentia. B. *De eerste uitbrekende bladeren*. G. Die erste anschießende blätter. Gall. *Chaton*. A. Leafs first breaking out. Strictè *Julus* tam Gr. quam Lat. est quod in corylo compacti callo racematim cohæret, & veluti prælongus vermis, singulari pediculo pensile nititur, & fructum præcedit. B. *Bloepsels booz de vrucht*. G. Die blust an hasel itauden. Gall. *Chaton de noyer*. A. Long Flowers called catkins.

JUNCTURA, idem quod *Diarthrofis*.

JUNCUS, Est planta, quæ crescit in paludibus, aut juxta aquas, habetque plures caules vel tubos duos pedes altos, satis crassos, rigidos, acutos, cortice denso obductos, & medulla satis dura & fungosa plenus: & à radice tunicis foliosis rubris, ad pedis altitudinem instructos; flos rosaceus est, ex cujus meditullio surgit pistillum, quod deinde abit in fructum seu capsulam plerumque trigonam, trifariam dehiscentem, seminibusque factam ut plurimum subrotundis. Gr. *Σκόνδ*, à jungendo, quod viminum in modum jungat, vinciatque. B. *Bieze / mat*.

tcii. G. Bintzen, binse. Gall. *Jonc agu.* A. Rushe.

**JUNIPERUS**, Est arbuscula, cujus truncus tenuis & cortice aspero obductus: lignum est compactum, durum, albescens & subindè rutilans, saporis nullius, nec manifesti odoris, nisi fricetur durius, aut accendatur: valdè ramosa est, habetque folia parva, angusta, acuta, dura, spinosa, semper virentia: flos amentaceus pluribus nempe foliolis apicibus donatis constans: fructus autem seu baccæ rotundæ per maturitatem nigricantes, includentes sub tenui pellicula pulpam, in qua tria ossicula dura, ab una parte convexa, ab altera plana reperiuntur: sunt saporis subdulcis, subacris adstringentis, & resinosi, odoris fragrantis. Gr. *Ἰκρίδις*, & *Ἄγκυροθῶ*, est Arbor baccas ferens, dici putant, quòd juniores & novos fructus pariat; sola enim ferè arborem sætus in biennium prorogat, qui ne maturescunt quidem, novis supervenientibus. Vide *Arceuthos*. B. *Genever-boom*. G. *Kramet-baum*, *wacholder-baum*, *wacholder-stande*. Gall. *Genevrier ou Genevre*. A. Juniper-tree.

**JUNONIS ROSA**, est Liliium, veteres Græcorum Poëtæ fingunt è Junonis lacte respersa terra natum liliium. Namque cum Hercules puer, quem ex Alcmenè sustulerat Jupiter, Junonis dormientis uberibus admotus esset, & lacte replèssèt, post suctum digressus mamma lacte copiosè profluxit. Quod in cælo à puero vago & incerto suctu perfusum est, lacteam effecit viam: quod humi sparsum est *Lilium* Lacteo flore nitens creavit; undè *Rosa Junonis* dictum.

**JUPITER**, per Jovem Chymici significant *Stannum*, putant quoque ex planeta Jove influentias fieri in certa sublunaria corpora; sed hæc potiùs mera figmenta quàm verisimilitudines sunt. B. *Cin.* G. *Zinn*. Gall. *Etain*. A. Pewter, Tinn.

**JUSQUIAMUS**, idem quod *Hyoscyamus*.

**JUVANS, AUXILIUM, seu REMEDIUM**, idem quod *Indicatum*.

**JUXTANGINA**, est Anginæ species, quæ dicitur *Cynanche*, vide suo loco.

**IXIA**, idem quod *Cirfos*, sive *Varix*.

**IXIA & IXINE**, est Cardui species *Chamaeleontis* nomine: dicitur quoque quibusdam in locis *Ἰξίς*, hoc est, viscum,

vifcum, hoc enim ad ejus reperitur radices, quo pro mafliche utuntur mulieres.

## K.

**KALI**, Est planta quæ ad altitudinem trium circiter pedum crescit, si benè colatur, multùm se extendens, habetque ramos longos, rectos, satis crassos, rubicundos: folia sunt longa, angusta, crassa, carnosà, acuminata, succulenta, flos rosaceus polypetalus Tournefortio, aliis apetalus, fructus globosus, membranaceus, fetus femine unico in cochleæ formam intorto, in centro calicis: tota planta habet saporem salis, crescit in regionibus calidis, præsertim circà mare rubrum. Est herba marina, vocatur & *Alkali*, & interdum *Salicornia*, ex cujus cineribus sal elicitor, ex quo vitrum, sapo, &c. componitur. Kali & Alkali nomina sunt Arabica. B. *Krabbe quaat*. G. Glas-kraut. Gall. *Soude ou la Marie*.

**KEIRI** vel **CHEIRI** & **CEIRIM**, est vox Mauritana idem quod *Leucoion*.

**KERMES**, *Chermes*, *Coccus Insectoria*, *Granum* & *Coccus Baphica*, *Granum Tinctorum*, *Scarlatum*. Fructus est famosissimi fruticis; qui inscribitur Ilex in quo *Coccus Baphica*, nascitur in Creta, uti & in multis Hispaniæ locis, in Narbonensi etiam Gallia & Provincia, &c. B. *Scharlaken beffen*. G. Scharlach beer, kermes-kærner. Gall. *Du Vermillon*, *Graine d'Ecarlatte*, *Scherley*. A. *Chermes berries*. Vide *Chermes*.

**KINA KINÆ**, vide *Cina Cina*.

**KIRATH**, seu filiqua, est pondus Veterum, pendens grana quatuor.

## L.

**LABELLA LEPORINA**, vide *Labia Leporina*.

**LABDANUM**, idem quod *Ladanum*.

**LABES**, est is cui labia prominent, Gr. *χαλῶς* & *χαλῶν*.

**LABES**, est macula, Gr. *Σπίλον*.

**LABIA LEPORINA**, dicuntur ea, quæ ob vitiosam conformationem solutionem continui habent: quandoque solum labium superius fissum est sub naso, nonnunquam ipsa ossa palati simul dehiscunt, quæ nonnullis Rostra leporina sunt. B. *Gen hazemont*. G. *Hasen scharthen*, *hantslippen*. Gall. *Bec de Lièvre*. A. *Mare lip*. LA.